

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön october 22^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. A' szerkezői hivatalban évnegyedenként 's képek nélkül is válthatni példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

Féltékenység szomorú következése.

(Igaz történet.)

Herczegi pompával hozta haza Lajos bajor herczeg fiatal 's különös szépségű brabancziai nejét. Szerelmének szenvedélyes izzó tüzétől boldogítva, melly heves beljegye mellett mint egy emésztő láng égett keblében, gyakran nyugodtak Lajos szemei égi alkatú hites társán, kit irigylésre méltó sors szánt tulajdonául, és a' ki férjének heves érzeteit csendes hévvel viszonzá. A' sokaság elragadtatása nejének tekinteten hízelt Lajos indulatjának; mindenki által helybenhagyott nőválasztása belseit voltaképpen jutalmazá; de ha olykor a' féltékenység homályos gyanúja a' hódulatokat avval párosultaknak gondolá, akkor a' leghalkabb sejdítés mellett is belseiben rettentő dühösség lobogott, és illetén képek által pokol-kinok vegyültek keblében boldogságával.

Maria (igy hívták nejét) Henrik brabanczi herczeg leánya, és Wittelsbach Otto által megöletett Fülöp császár unokája volt. Őt az egész udvar mélyen tisztelte, 's becsülte; viselete és életmódja például szolgálhatott más herczegi személyeknek. Észrevette ő, hogy Lajos minden legkisebb lépésére igen igen vigyáz: de azért mit sem félt, lélekismerete és erényes belső meggyőződése erős paizsai valának minden vád ellen; és ha valaha Lajosnak alaptalan féltékenysége házassági egökre felhőket hozott, fáradhatlan béketűrőssel és szeretettel tudta ő azokat elrezzenteni, 's azon bizodalmat megerősíteni, mellyet tulajdonainak közelebbi megismerése után beljegyébe helyezni kezdett.

Lajos vitézeinek körében mind bajnokságra mind pedig kellemre nézve leginkább tündöklött volt Ottlinger Ruho. Ritka érdemei miatt a' herczeg kíséretében első helyen állott, és ennek nem csak hiv hasznos szolgálja, de tiszteletre méltó kedves bajtársa is volt, kit a' herczeg örömet látott oldalánál, és hivségében 's becsületében bizva nejével a' társalkodást sem ellenzé neki.

Legyen bár, hogy Maria kellemei reá nézve nagyon hatalmasok voltak, vagy csupán azon ártatlan jó akarat uralkodott közöttük, mely legnagyobb tisztasággal állhat-meg; elég látható vala, hogy egy határtalan készség vonzá őt a' herczegnéhez, mit a' fejdelemné csendes elismeréssel jutalmazott.

Azonban ezen viszonyos megkülönböztetés olly tiszta, nemes természetű, és viseletök egymás iránt olly világos és nyílt vala, hogy maga a' legmérgeesebb rágalom se merészkedék őket leheletével zavarni. Maria semmi kedvezéssel nem volt iránta, sőt ellenkezőleg, mennyire tán belsőképpen becsülte őt, annyira bizonyos keménységgel viszonzá legmérseklettebb kívánságait is. Így játék közben egykor Ruho sikeretlenül kéré őt, hogy a' herczegné hozzá, valamint más szolgáljához, a' bizodalmasb „Te“ névvel szólítani méltóztatnék.

Most háború veszélyei, melyek a' durva érzékűeknek ünnepjátékok valának, szóllíták-el Augsburg felé Lajos herceget szerelme karjai közül, hol bátorsága sokszor messzebbre vitte, mint sem azt okosság és a' maga megtartási kötelesség engedné.

Maria, ki őt sikeretlenül tartoztatá vissza, előérzetekkel telve hallotta, hogy vitézsége vakmerőséghez hasonlít, és igyekezett levelek által őt meginteni, 's kérésekkel a' hazatérésre birni. Mit sem mulasztván-el, mi tervéhez vezethetné, jelesül ezen ügyben Ruhóhoz is fordult, ki urát a' táborba követte, irván neki, hogy kérését támassza, ápolja, és ha azt véghez viszi, örömmel igéri neki azon barátsági kérelmének teljesítését, mely után olly gyakran hasztalanul esedezett.

Egy szerencsétlen elcserélés által ezen levél Lajos kezébe jutott, ki elégtelen levén ezen szók rejtvényét megfejteni, lelketlen féltékenységtől vakitva az ártatlan hirnöket keresztül dőfte, és haragjától ihlelve a' vélt hűtellennek érdem szerinti büntetését eltökélé. Ruhót csak esetes eltávoztá menté-meg irtóztató dühösségétől.

Sejtve, mi közel leng már fiatal feje felett a' halál angyala, ült a' bájló Maria Elizával, sógornéjával, IV-ik Konrád király özvegyével, ki férjének elmentétől fogva lakó társnéja vala. Estve volt; gyermekeiket éppen ágyba fektették, és mély beszélgetésbe merültek; midőn ime lódobogást hallottak az udvaron, 's az ablakhoz siető Maria a' hold gyenge fényénél férjének fegyverzetét és lépteit ismerte-meg.

„Még egyszer ezen életben — utójára —“ mondá örömében a' legtisztább 's ártatlanabb keblű; udvari dámáji, kik az oldal szobában dolgoztak, ide siettek asszonyuk elragadtatásában részesülni:

de — ah! ezek még hamarabb mint az, és éppen olly ártatlanul bűnhődtek.

Mivel a' megölt hirnök utósó vonaglásai közt megvallotta, hogy egyike ezeknek Brennberg Elizka adá a' gyanús levelet, hogy azt Ruhó vitéznek vigye, és sorsosai e' mellett jelen voltak; azért Elizka volt első, kit a' herczeg kardja, mint boszújának áldozatját, átdöfte, mi alatt a' többiek a' herczeg parancsa szerint kihurczoltattak, és a' vár-torony kupjáról mélységbe taszítottak egy általok végbe nem vitt árulásnak büntetéséül. — Szikrázó szemekkel és azon nehéz váddal, hogy Maria házasság-törőné, fordult ekkor Lajos ahhoz, ki egykor legtüzesebb szerelmének, most gyűlölségének tárgya volt, és azon esküvel, hogy neki azonnal meg kell halni, tudára adá, mi szándékkal történt mostani eljövetele.

Sikeretlenek valának Maria szavai; kérése, rimánkodása tekintetbe nem vétetett; Eliza esengését megvetéssel vette a' dühösödő herczeg, és minden kérelmek 's eskük daczára átalkodott maradt örültséggel határos mérgében, mit ő igazságnak nevezett: — de elégtelen levén egykori kedves mindenét saját kezével megölni, hőhérjai közül egyiket beszóllítá, parancsolván: hogy tulajdon kardjával fejezze-le a' herczegnét.

Maria némán állott, ártatlansága jutalmaztatását boldogabb világban biztosan remélvén. Még egyszer melljéhez szorítá szeretett Elizáját; azután gyilkosainak megengedett, letérdelt, és a' halotti vágást nyugodtan fogadta, mintha borzasztó végét nem a' durva és szabad akaratosságú barbarusnak, hanem fontolt felsőbb hatalomnak végzése határozta volna el.

Midőn Lajos a' szép fejet, melly különben szemeknek éltetője vala, porban fetrengeni látta, és tiszta vérenek fényessége lábait nedvesítette, emberi érzés tért-visszamegháborított lelkébe; irtózás lepte-meg, mint előpostája a' mardosó lélekismeretnek, és soha nem enyhülő fájdalomnak.

Lajos még azon ijesztő éjszakán bizonyító tanúságokat kapott, hogy Mariát ártatlanul áldozá-fel, ki mindig hiv és szeplőtelen szerelemmel viseltetett iránta. Ez szívét és erejét meglankasztá. Kétségbeeséssel küszködve szobájába zárkozék, hol kevés órák alatt feje egészen megöszült, és ő a' virágzó 27 évű ifiú másnap mint egy aggott öreg görbedezett-elő.

Ottlinger Ruho felindulva ezen borzasztó tetten, és szerencsétlen parancsnoknéját siratva, Lajos táborát és szolgálatját elhagyta, éltének hátra volt napjait a' herczegné halálának gyászolására 's ártatlanságának hiesztelésére szentelé. Miután a' vad, 's pusztító szélvészhez hasonló fájdalom Lajosnak teljes kétségbeeső kclében

csendesedni kezdett, és mardosó de csendes megbánás váltá-fel helyét, iparkodék jó tettek által az egeket engesztelni, és az emberekbe, kik őt mint mirigy-veszélyt kerülték, ujan bizodalmat önteni. Ő építé-fel a' fürstenfeldi klastromot emlékéül vágyódásának. Jámbor munkákkal akará nagy vétkét jóvá tenni: de lelkének nyugalma oda volt — életének szerencséje örökre darabokra tördelve. Lélekismeretének sérve soha se gyógyult-be, 's azóta őt soha emberi szem nem látta nevetni, vagy csak mosolyogni is.

Klestinszky László.

Somogyi képek. (Végzet.)

Örülve, mint a' pártaut leány menyegzői napján, foglaltuk-el a' számunkra hagyott üléseket, és valahára nyugodtan emelhet-tük-fel szemeinket az előttünk függő Megváltónak keserves rajzára. — Ismét igen kellemesen valék meglepetve, midőn a' harmad-fél octávás orgona remektelen előjátszása után többféle hegedűk és fuvolyák nem olasz vagy bécsi hangászkat ugyan, de még se fülre-pesztő karczolókat eláruló egyszerű 's ajtatos hangája zenge-le a' szűk templom hajójába; és a' buzgó nép énekével, 's a' gazdag tömjén füstjével egygyéömölve háladatos áldozatul szálla-fel a' világok egy és határtalan urához. Ünnepies komolysággal, mint a' hulló lombok felett panaszló fülmile esti hattyúdala; csendes méltóságban, mint vallásunk szent tanítása, hallottam ismét lejönni gyermekségem évei szent viszhangjait, a' „s alve regina“ sziv-e-melő buzgó éneket, melly tudtomra t. Róthkrepf Gábor urtól né-metből magyarra fordítva énekre alkalmaztatott, és a' muzsikát szenvedélyesen kedvelő plebanustól kimondhatlan türelemmel a' fa-lusi antimalibrani gégeknek betanittatott. Az orgona és az ének csekélyebb behatást szültek ugyan bennem, mint egykor valódi szent gyönyört éreztem a' horpácsi udvari kápolnában, hol szerencsém volt a' szerző urat hallani remekelni: mindazáltal itt is a' praecep-tor ki-nem-mivelt, de hatalmas bassusa, a' betanult tiz évű gyer-mekek solo-partie-jok, természetes, értelmes, istenadta szavokkal, az utánok éneklő ajtatos népnek jól öszvehangzó hangázkara, és az egészket kísérő együgyű hangszerek szerencsés változtatjai nem kellemetlen érzést rázának-fel mély vallásos belsőmben; ki olly igen szeretem, ha a' muzsika, az ég csudaleánya, fényes jövődönk elő-hirnökje, inkább egyszerű nyájas stí-l-be öltözve közelit sziveink-hez, mintha erőtetett, pompás, és büszke lármájával a' világ hiú leányát, a' kaczer győzőnét, hirdeti; és jobban szemeinket 's fülün-ke-t, mint belsők szebb 's nemesebb érzéseit akarja ingerelni.

Hála az égnek, 's emberiebben gondolkozó földes-urainknak! itt is már valamire készülünk érni falusi nevelésünkkel; és ha a' derék plebanus, (kinek 10 vagy 12 esztendei ittléte már több hasznot ígér, mint valamennyi e' tárgyban remekül kidolgozott, de csak kidolgozott nevelési tervek eddig okoztak,) kedvencz kívánata valósulást remélhetne, hogy t. i. a' fáradhatlan, de már nagy idejű mester helyébe egy nemcsak a' szoros paedagogiában jártas, de a' hangászatot is alaposan értő és tanító fiatal ember, ha bár nagyobb fizetéssel is állíttatnék; a' szükséges nép-könyvek, hangszerek, jobb szellemű misék, énekek, 's a' t. meghozatására a' földes uraságtól bizonyos pénzmennyiség rendeltetnék: így egy realis iskola „en miniature“ alapulván, a' nagyobb és kisebbek mintegy játszva tanulhatnák-meg a' hasznost az édessel egyesíteni. Ez még csak pium desiderium ugyan; de ha a' nagylelkű Széchenyiek számos jószágaiban két vagy három helyen is teljesülendhető, mi újabb fény árad ismét érdemeik csillagkoszorújába, halhatatlan elődök által tiszta magyar vérökbe csepegtetett hazafiúságuknak?!

Mise után a' lelkes papnak kezét megrázzván, feleségemmel a' bucsúvásárra siettem, hol néhány, mint már említém, szükségesek megszerzésére tele erszényemet nyujtva, azt dicsérhető hamarsággal nem sokára kiürítve érzém türelmes kezeimben. — V. urnak bő és jó izléssel készült ebédjénél vigság 's életöröm fűszerzé a' sebesen muló időt; az orvos jelen volt menyasszonyának erényeit számlálgatá egy felül fülembe; másik szomszédom, egy vigszeszélyű földmérő, az asszonyok és a' házasságra ürmözőtt sarcasmusokban kimeríthetlen volt. Szemközt velem egy csinos szőke kisasszony ült, ki nefelejts szempárjával olly édeslopva 's megbájólag nézett reám, hogy hónapok múlva most előszer keserűbben vehettem volna sorso-mat, hasonlót az alkalmi versezethez, mellyet, bár belbecse van is, senki sem akar szerzőjén és leénekelt személyén kívül többé olvasni; ha e' pillanatban önkényes lánczaimat mellette ülő Ninám szerény kellemei el nem felejtetnék.

A' Badacson tövidékéről sűrűen tornyosodó felhők egészen szétoszoltak, és tiszta meleg nap sütött alá; kiderült mint lelkeink, és szép, mint a' szerelmes leány regényes tervei. Nem mulaszthatám-el feleségemnek a' Kupa-hegy gyönyörű kilátását megmutatni. Itt állottunk a' vár büszke omladékain elmerülve a' multnak varázs és csuda világába: itt mutattam neki egy lement vitézi sirboltot, egy az iszonyú villámtól lesujtott sarcophagot, mellyen mi magos vágyainkkal, hir-ittas belérézéseinkkel, hajh! de tehetetlen karokkal, lekötött erővel állottunk, mint a' szabadság büszke oszlopa lánczczal van földhez kötve, hogy az idők vihara el ne döntse. — Kettős örömet

temet-el ezen szent hely; kettős fény fekszik elborulva alatta. Legyen szabad itt örök fátyolt huzni az elmúlt kevés napokra, mellyek bár elrejtve lesznek a' világ, emberek, 's nyilvános ítélet tudatlan gúnyától, még is mély gyászban fognak élni mindig kínos emlékemben.

„Ach vergebens rang und strebte ich, aus diesem wüsten Grauen
Mir ein tröstendsüßes Traumbild des Gewes'nen aufzubauen!“

Észrevétlenül hervad-el magos fű között az emlény: de a' kemény tél siri-csendje után örök tavaszra ébreszti a' virágok kegyistene!

TERMÉSZET-TUDOMÁNY 'S TÖRTÉNET.

H o l d befolyása ügyeinkre. Mindig az előítéletek 'c babona közé tartozott előtünk, ha itt ott egy aggodalmas ember a' holdjárása után kérdezősködék, midőn ültetni, vetni, szántani 's a' t. akart. De az újabb, szorosb tapasztalások szerint, úgy látszik, csakugyan van valami a' dologban, 's ennek valósága leginkább a' naptérítői vidékekben látszik beh bizonyodni. Így p. o. férjfiakar vastagságú bambus-karók, ha ujholdban vágattatnak, tiz tizenkét esztendeig is eltartanak: ellenben, ha hold töltén vágják őket, alig tartanak ki két évet, már is rothadni kezdenek. Az állatok országa is ad ebbeli bizonyítványokat: p. o. a' halak, bár milly friss vízből vonattassanak ki, ha a' telehold sugaraitól megérintetnek, legott megdöglenek, és semmiféle só nem mentheti meg húsukat a' rothadástól.

Bambusfa-tenyésztés francia országban. Aprilis 1-jén 1833-ban bizonyos kertben Hiéresben (Var departement) egy 12 hüvelknyi magos bambus-fa ültettetett, melly azóta több 20—25 láb hosszú szárat hajtott. Földje a' jó időjárás alatt szorgalmasan öntöztetik; de, minthogy azóta még nem volt igen erős tél, nem tudhatni, milly fokát állhatja ki a' hidegnek. Az ágoknak egyike, melly a' múlt évben szeptember 3-kán jött elő, már october vége felé mintegy 25 lábnyira nőtt; vastagsága legalant 9 hüvelyk vala. Ha ezen növényt éghajlatosítani lehetne, nagy hasznú lenne francia országban illy gyors tenyésztése által, melly csaknem az indiait felülhaladja. A' bambus az által szaporodik, ha az anyafa minél többszer lenyesetik; pedig már 5—6 hónap után lehet az anyatörzsről ágakat nyesni.

Bujdosó csillagok. Arago ur a' bujdosó csillagok számáról értekezvén azon következményre jutta, hogy naprendszerünk körében 60—80 000 bujdosó csillagoknak kell létezni.

Halley üstökö's csillagát Pesten oct. 13-kán (miután egünk kiderült volna a' borús napok után) láttuk először szabad szemmel közönséges csillag-nagyságban; üstöke igen gyenge halavány világban mutatkozék.

Nagy réztömeg. A' „Sillimans American of Science“ egy darab természetes tiszta réztömegről tesz említést, melly mintegy 137 fontot nyom, 's a' yale-i collegium birtokában van. Találtatott ezen réztömeg Ontanawgaw folyó szomszédságában, közel oda, hol a' tengerbe szakad; éppen itt, mint mondják, egy még nagyobb darab is találta.

tott egykor, mintegy tonnányi nehéz 's éppen olly tiszta mint az említett.

Színváltozás az állatokon. A' londoni zoologiai társaság egyik ülésében következő nevezetes történet olvastatott-fel. Valamelly egészen fekete kakas a' ház közelében egy arra csatangoló rókától megragadtatott, de az inas a' már erősen megsebesített 's tollai nagyobb részétől megfosztottat kiszabadítá. Idővel a' kakas ezen ijedtség után fekete tollait elveszté, 's most tiszta fehér tollakat kapott.

K Ü L Ö N F É L E.

Furcsa kezesség. Egykor a' tizenhatodik század történeteiből ismeretes, 's hazájában nagy érdemeket szerzett, vitéznek és nemmes Portugalinak, Don Juan de Castro a' keletindiai telepítvények kormányzójának tetemes summa-pénzre volt szüksége, hogy Diu várát, melyet Campaya királyság vad népei egészen leromboltak, újra felépíttethesse, minthogy felette szükséges oltalmul szolgálhatott a' többi telepítvényeknek. Mivel pedig már is minden királyi pénztárak fenekig voltak ürítve, nem tudott hova fordulni aggodalmában, 's Goa karait és rendeit szöllítá-fel segedelmül, 's nekik szakálának egy részét kezesül küldé. Ennek annyi nyomatéka volt azon népnél, hogy Don Juan de Castro még több pénzt is kapott, mint kért volt. — Valljon ki adna mai nap illy kezességre olly tetemes summa-pénzt? kérdi a' tudósító. De hát ugyan ki tesz szakálára olly becset mai időben, mint Don Juan de Castro?

Fogadások. Charleroi városa különös fogadások által tünteti ki magát. Minap itt bizonyos S. ur fogadott, hogy tíz óra hosszat nyargal annyi idő alatt, míg egy csiga 10 hüvelyknyi tért haladna egy czukorporral behintett kövön. — Ugyan ezen uri ember valaki más-sal még abba fogadott, hogy ki maradna kettejek közül tovább Sambre folyójában. Miután ott hat óráig a' vízben voltak, S. ur halósípkáját kéré azon nyilatkozással, hogy ő a' vízben másnap reggelig akarna maradni. Társa ezt hallván, a' fogadást inkább elveszté, 's a' folyót odahagyá.

J E L E S M O N D Á S.

B o l d o g i t á s.

Barátom! ezeket boldogokká tenni,
'S boldogságuk tanúbizonysága lenni,
Többet ér, mint egy új világ találása,
'S mint a' gyógyult vaknak a' holdfény látása.

Kis János.

Sorsunk részei.

Rablánczok a' földi szenvedések,
Mellyeket csak a' halál szakaszt;
Rózsa-szálak a' gyönyörűségek,
Mellyeket egy őszi szél hervaszt.

Berzsenyi.

Sympathia. Titkos és nehezen szakasztható sympathia-fonalak által fűzetünk, 's még pedig a' távulban is, olly emberekhez, kik va-

lődi és elhatározott pályánkról lidércz-lohogások gyanánt csalogatván, kik onnan gyakorta ellenállhatlan erőhatalommal vonván felre 's ezer meg ezer viszontagságok között ál-utakon bolyongtatván minket, miat-
tok csak későre juthatunk azon célhoz, melyet legközelebbi helyze-
tünk és hatáskörünk számunkra rendeltének.

Szemere Aur. 1835.

Maximák. Légy igaz, igazságos, és maradj ön magadra érdemes,
akkor sem emberek sem a' sors nem képes téged elnyomni.

Klinger után —

Az erény bére nem az idvesség, hanem az erény maga.

Spinoza után S. Lotty.

Mit ér a' kincs 's gazdagság, ha kevélyen fénylik az alacsony kuny-
hók felett, 's enyhítő árnyék helyett égető sugarakat vet a' szegényre.

Igaz földi boldogság csak egyszerűség mezején tanyáz, melyen a'
megelégedés hömpölygő csermelyének enyhítő habjain a' szeretet szelid
fénye csillámlik.

Dambó E. után K. S.

K o m o l y r e j t v é n y.

Rejtett tok, melly köztünk nagy szerepet játszik;
Egy nagyobb tok fedi, és ezért nem látszik.
Belseje lágy, kemény, rossz, és jó is lehet,
Hatása sok gonoszt, jót 's kedvest is tehet.
A' tavaszt szereti, 's ha rokonra akad,
Meglágyul, virágzik, 's gyümölcsökre fakad.
Ekkor boldogságot oszt; de kárhozatot
Szerez, ha féreg rág benne, 's megváltozott.
E' tok hát bimbója búnak és örömnnek,
Veszélye és idve az élő embernek.

K. J.

Előbbi rejtvény; 1) A' fekete. — 2) Mi mindnyájan, kik még élünk. — 3) Mi-
vel hátul nincs szeme. — 4) A' borbélyok.

Előfizetési figyelmeztetés. Közelítvén a' Pesten tartandó
novemberi vásár ideje, melly egyszersmind biztos alkalmat szolgáltat elő-
fizetési pénzek felküldésére, e' lapok kiadója tisztelettel figyelmezteti a' ha-
za leányait 's fiai, kik a' Regelő-Honművészt jövő 1836-ik esztendőre
is járattatni ohajtják, hogy a' szokott előfizetési díjt vásári alkalmak által
egyenesen hozzá felküldhetik. A' folyóiratból jörendőben is minden héten
eddiggi alakjában két ív, mellette hetenként egy dívatkép (a' körülmény
kivánsága szerint két tő is) jelenend- meg. A' mellékes műtárgyaknak
mint hangművek, arcz- és tájképeknek 'sa't. számát, valamint most folyó
évben is, előfizetőink számához fogjuk szabni. A' folyóirat díjja most-
tani marad.

Tudósítjuk egyszersmind a' t. közönséget, hogy a' mostani 2-dik fél-
évi Regelőből még néhány teljes számú példányt meg lehet szerezni. Mind
a' kiadó hivatalban mind Tomala műáros urnál még néhány eladó példány
találkozik gróf Széchenyi István, Kántorné, Déryné asszonyok's
Megyeri ur arczképeiből, és a' „pesti tárogató, nemzeti dalnok, va-
rázshangok a' Szerailból“ czimű hangművekből, melyeknek egyes példá-
nyai 24 pengő kron árultatnak. Nagyobb számra tett rendelmények felől
a' kiadó hivatal előre tudósíttatni kér.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.